

**Государственное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Специальная (коррекционная) общеобразовательная школа-интернат
для слепых и слабовидящих имени В.Ш.Дагаева»**

**Приложение 1
к АООП НОО**

Утверждаю

Директор ГБОУ «С(к)ОШИСС имени В.Ш.Дагаева»
_____ / Ч.А.Гайрабеков/

Приказ № 80 от 30 08 2024 г.

**Рабочие программы
по учебным предметам начального общего образования
1-4 классы
(слепые)
2024 - 2025 учебный год**

Рабочая программа
по учебному предмету
«Литературное чтение на чеченском языке»
1 класс
(вариант 3.3)
2024 - 2025 учебный год

Составитель:
Багаева радимхан Зелимхановна
учитель начальных класов

1. ДОВЗИЙТАРАН КЕХАТ

Документан бух дешаран предметан «Дешаран книжка» 1-чу классашна (вариант 3.3) лерина йолу белхан программхlotтийнахloкху документин бух тlехь: ГБОУ «С(к)ОШИСС В.Ш.Дагаевн цlарах лерина» юьхьанцарчу классашна лерина йолу программаюьхьанцара юкъара дешаран федеральни пачхьалкхан дешаран стандартанюкъара дешаран а, коьрта юкъара дешаран а пачхьалкхан программа Э.Х.Эдиловн Нохчийн меттан, дешаран юьхьанцарчу классашна лерина герггарчу хьесапехь йолу программаНохчийн Республикин дешаран а, лилманан а министерствос магийна йолу.

Литературни ешар 1-чу классашна белхан программа лерина ю коррекционни дешаран учрежденина, заlапчу берашна (бlаьрса гlийлачу). Программа нисийна, дешаран сахьташ декъна ду урокийн коьчалшка берийн шерашка хьаьжжина.

Литературни ешар - юьхьанцарчу классийн предметашна юккъехь коьртачарах цхьаь ю. Нохчийн матто санна, цо а lамадо бер шера а, нийса а яздан, аьтто бо юккъара кхиарехь а, гlиллакх-оьздангаллин мехаллаш тlехь кхиош а. Хloкху предметехь кхиамаш бахаро таро ло берана юьхьанцарчу школан вукху предметашца ларош деша. «Литературни ешар» предмето чулоцу хlара дакьош: дешархочун «Ешарца доьзна гlуллакх», «Исбаьхьаллин текстийн буха тlехь долу дешархойн кхоллараллийн гlуллакх», «Берийн ешаран гуо» яздархойн цlерш а йовзуьйтуш, дешархошна кху предметехула евзар йолу ерриге а произведенеш, хуьлийла уьш дийнна произведенеш я церан дакьош. Программи юкъа догlу иштта кхидолу дакьош а: «Литературоведчески пропедевтика», «Библиографически культура», «Къамелан кепашца доьзна долу гlуллакхаш». Боккха тидам тlебахийтина нохчийн матте ладогlар декъана а. «Ешар» цlе йолчу декъехь къаьсттина тидам тlе бахийтина къастош ешарна. Юьхьанцарчу классашкахь нийса а, шера а ешарехь карадирзинчу хаарша аьтто бийр дешархойн лакхарчу классашкахь литература йовзарехь а. «Дистхилар», «Йоза» дакьоша аьтто бийр бу барта а, йозанан а къамел кхиорехь. Боккха тидам тlе бахийтина вистхила хаарна а, къамелан оьздангаллина а, меттан исбаьхьаллин гlирсаш караберзорна а.

«Къамелан кепашца долу гlуллакхаш» цlе йолу дакъа къамелан кепаш йовзийтина ца lаш, хlума довзаран а, синьоьздангаллин, интеллектуальни, кхоллараллин гlуллакхаш чулоцуш а ду шена. И гlуллакхаш кхочушдо дешаран, лилманан гlараевллачу, исбаьхьаллин тексташ тlехь болх бечу хенахь. Ешарца, йоьшург тlеэцарца, исбаьхьаллин тексташ тlехь болх барца цхьаьна кхочушхуьлу дешархочун синьоьздангалла, кхолларалла кхиарца доьзна долу гlуллакхаш а. Исбаьхьаллин тексташ ешар бахъанехь карадирзина хаарш дерзадо дешархоша шаьш кхочушдечу

кхоллараллин г1уллакхашка: къастош а, яхъашца а ешар, тардина дийна суърташ кхоллар, инсценировкаш яр, барта а йозанца юхасхъаййцар шаъш ешна исбаъхъаллин произведенеш, тайп-тайпанчу теманашна барта а, йозанца а аларш кхоллар и д1. кх. а.

«Берийн ешаран гуо» декъехъ кхочушхуьлу исбаъхъаллин тексташ харжаран принципаш. Царна юкъахъ уггаре а мехала ерш ю: еша дог дар, йоьшучух кхеташ хилар, тематика, проблематика. Тексташ шайца к1орггера кхетош-кхиоран маъ1на а долуш, тайп-тайпанчу жанрашкахъ хила еза. Кхечу къаьмнийн произведенеш йовзийта а мегар ду, нагахъ шайца цхъа пайден дерг дохъуш уьш елахъ. Кху декъа юкъа дахана оьрсийн туьйранаш, г1арабевллачу оьрсийн яздархойн Л. Толстойн, Г. Скребницкийн, В. Бианкин, А. Гайдаран произведенеш.

«Литературоведчески пропедевтика» декъехъ билгалбина исбаъхъаллин тексташ йоьшучу хенахъ дешархой шайх хъакхалур болу а, бийцаре беш, шайна т1ехъ болх бен болу а литературоведчески кхетамаш. Тексташ т1ехъ болх бечу хенахъ дешархойн карахъ мехала г1ирс хилла д1ах1уьттур бу и литературни кхетамаш.

«Библиографически культура» декъо аьтто бо еша билгалйинчу литератури юкъара оьшу книга харжа хууш хилар кхиорехъ, оглавлени, аннотаци карорехъ, суърташ дехкина художник, автор билгалварехъ, иллюстрацеш текстан хиламашца буозарехъ, ткъа иштта 1амаво тайп-тайпанчу справочни материалашца болх бан.

Дешаран предметан чулацаман мехаллаш.

Х1ара предмет 1амочу хенахъ йовзар нисло массо а тайпа бохург санна къоман мехаллаш (патриотизм, доьзалан мехаллаш, 1алам, къинхъегам а, кхолларалла а, искусство, литература, дин). Кхузаманан, махкана а, халкъана а пайден хир долчу кепара оьзда, ийман долуш, кхидолу къаьмнаш лоруш, к1ант-йо1 кхиор ду хила дезарг цу предметана бухе диллиарг.

Дешаран планехъ х1окху предмето д1алоцу меттиг.

1 класс- 67 сахът (33 к1ира, ши сахът к1иранчохъ)

2.ПРЕДМЕТ 1АМОРАН 1АЛАШОНАШ

-кхетаме, нийса, шера къастош еша;

-ша йоьшучу текстан а, цуьнан чулацамца йолу шен юкъаметтиг а билгалйоккхуш болчу къастош ешаран коьртачу г1ирсех (соцунг1а, интонаци, маь1нин тохар, ешаран чехкалла) пайда а оьцуш, еша;

-дешаран книгин чулацамах кхиар, шенна справочни аппаратах пайда эца хаар (т1етовжар, корта, абзацаш и д1. кх. а.);

-исбаьхьаллин -кхоллараллин а, х1ума довзаран а хьуьнарш шегахь кхиор, исбаьхьаллин произведенино шена бина т1е1аткъам шен синхаамашца бовзийтар; дешан исбаьхьалле йолу эстетически юкъаметтиг кхиор;

-исбаьхьаллин текстан г1ирсашца синьобздангаллин мехаллаш юьхьанцарчу классийн дешархошкахь кхиор; дика а, вуо а къасто хууш, кхидолчу къаьмнашка лерам болуш кхиор.

Юьхьанцарчу школахь литературни ешаран коьрта 1алашо - иза шена оьшшу книга харжа хаарца а, и кхеташ ешарца а ша-шен терго яран дешар карадерзоран хьуьнарш шегахь кхиор ю. Цу г1уллакхана ох1ла хилар билгалдолу ешначух кхеташ, дика еша хаарехь, книгаш йовзарехь а, шенна харжа хаарехь а, шен синьобздангалла лакхаяккхарехь книга оьшуш хиларх кхетам кхиьна хиларехь а.

«Литературни ешар» предмето чулоцу х1ара дакъош: дешархочун «Ешарца доьзна г1уллакх», «Исбаьхьаллин текстийн буха т1ехь долу дешархойн кхоллараллийн г1уллакх», «Берийн ешаран гуо» яздархойн ц1ерш а йовзуйтуш, дешархошна кху предметехула евзар йолу ерриге а произведенеш, хуьлийла уьш дийнна произведенеш я церан дакъош. Программи юкъа дог1у иштта кхидолу дакъош а: «Литературоведчески пропедевтика», «Библиографически культура», «Къамелан кепашца доьзна долу г1уллакхаш». Боккха тидам т1ебахийтина нохчийн матте ладог1ар декъана а. «Ешар» ц1е йолчу декъехь къаьст-тина тидам т1е бахийтина къастош ешарна. Юьхьанцарчу классашкахь нийса а, шера а ешарехь карадирзинчу хаарша аьтто бийр дешархойн лакхарчу классашкахь литература йовзарехь а. «Дистхилар», «Йоза» дакъоша аьтто бийр бу барта а, йозанан а къамел кхиорехь. Боккха тидам т1е бахийтина вистхила хаарна а, къамелан оьздангаллина а, меттан исбаьхьаллин г1ирсаш караберзорна а.

«Къамелан кепашца долу г1уллакхаш» ц1е йолу дакъа къамелан кепаш йовзийтина ца 1аш, х1ума довзаран а, синьобздангаллин, интеллектуальни, кхоллараллин г1уллакхаш чулоцуш а ду шена. И г1уллакхаш кхочушдо дешаран, 1илманан г1араевллачу, исбаьхьаллин тексташ т1ехь болх бечу хенахь. Ешарца, йоьшург т1еэцарца, исбаьхьаллин тексташ

тӀехь болх барца цхьаьна кхочушхуьлу дешархочун синьӀоздангалла, кхолларалла кхиарца доьзна долу гӀуллакхаш а. Исбаьхьаллин тексташ ешар бахьанехь карадирзина хаарш дерзадо дешархоша шаьш кхочушдечу кхоллараллин гӀуллакхашка: къастош а, яхьашца а ешар, тардина дийна суьрташ кхоллар, инсценировкаш яр, барта а йозанца юхасхьаййцар шаьш ешна исбаьхьаллин произведенеш, тайп-тайпанчу теманашна барта а, йозанца а аларш кхоллар и дӀ. кх. а.

«Берийн ешаран гуо» декъехь кхочушхуьлу исбаьхьаллин тексташ харжаран принципаш. Царна юкьахь уггаре а мехала ерш ю: еша дог дар, йоьшучух кхеташ хилар, тематика, проблематика. Текташ шайца кӀорггера кхетош-кхиоран маьӀна а долуш, тайп-тайпанчу жанрашкахь хила еза. Кхечу къаьмнийн произведенеш йовзийта а мегар ду, нагахь шайца цхьа пайден дерг дохьуш уьш елахь. Кху декъа юкьа дахана оьрсийн туьйранаш, гӀарабевллачу оьрсийн яздархойн Л. Толстойн, Г. Скребницкийн, В. Бианкин, А. Гайдаран произведенеш.

«Литературоведчески пропедевтика» декъехь билгалбина исбаьхьаллин тексташ йоьшучу хенахь дешархой шайх хьакхалур болу а, бийцаре беш, шайна тӀехь болх бен болу а литературоведчески кхетамаш. Текташ тӀехь болх бечу хенахь дешархойн карахь мехала гӀирс хилла дӀахӀуьттур бу и литературни кхетамаш.

«Библиографически культура» декъо аьтто бо еша билгалйинчу литератури юкьара оьшу книга харжа хууш хилар кхиорехь, оглавлени, аннотаци карорехь, суьрташ дехкина художник, автор билгалварехь, иллюстрацеш текстан хиламашца буозарехь, ткъа иштта Ӏамаво тайп-тайпанчу справочни материалашца болх бан.

3.ПРЕДМЕТ ӀАМОРЦА ДОБЗНА ДОЛУ ЖАМӀАШ

Литературни ешар Ӏамочаьргахь хила деза личностни жамӀаш:

Россин юкьара этнически а, граждански а цхьааллаш кхиор, вуьшта аьлча ша муьлхачу къоман векал ву а, Россин пачхьалкхан гражданин ша хилар а кхетор; юкьара российски а, граждански а, нохчийн гӀиллакх-Ӏоздангаллин а мехаллаш шегахь кхиор;

-исбаъхъаллин произведенийн буха тӀехъ шегахъ адамаллин а, демократически а мехаллаш кхиор;
 -шен къоман культурех, бусулба динах а долу хаарш хилар, кхечу къаьмнех а, церан культурех, динах лаьцнарг а девзаш хилар;
 кхечу къаьмнийн культуре а, динца доьзначу ламасташка а ларам шегахъ хилийтар;
 -шен къоман гӀиллакхаш а девзаш, кхечу къаьмнашца а гӀиллакхашца а, динца а йобзна йолу юкъаметтигаш ларъян хаар;
 -добзалан ламасташка тергаме хила везар шегахъ кхиор,
 Ӏалам лардан а, шен а, нехан а могушалла ларъян езарх кхеташ хилар;
 -таханлерчу дуьненахъ вахаран Ӏалашонца шен амал кхиор; шен нийсархошца а, баккхийчаьрца а девне ца вуьйлуш, машаре ваха болу лаам шегахъ кхиор;
 -дешархочун социальни декхарш карадерзор; дешаре лаам кхиор; дешар шена оьшуш хиларх кхетар;
 -къоман а, кхийолу а литература ешарца синьобзданагаллин мехаллаш а, эстетически синхаамаш шегахъ кхиор.

Литературни ешар Ӏамочаьргахъ хила деза метапредметни жамӀаш:

-дешаран Ӏалашонех а, декхарех а кхеташ хилар, кхоллараллин кепара хьесапаш кхочушдар;
 -шена хьалха хӀоттийнчу декхаре хьаьжжина, дешаран декъехула билгалдан леринарг къасто а, цуьнан мах хадо а, и кхочушдархьама эвсаре некъ харжа а хаар;
 -ша баьхначу кхиамийн бахъанех кхеташ хилар шегахъ кхиор (ткъа иштта цададаларан бахъанех а, иза лазама ца долуьйтуш тӀеэца хууш а хилар;
 -коммуникативни а, хӀума довзаран а декхарш кхочушдаран Ӏалашонца меттан гӀирсех пайда эцар;
 -дечун логически кепаш (дустар, анализ, юкъара маьӀна дар) караерзор;
 -кхечу къаьмнийн нийсархошца цхьаьна дечу гӀуллакхашкахъ юкъара Ӏалашонаш билгалъяр, хьан, хӀун дийрду къастор, цаьрца цхьаьна тергам латтор, ша а, вукхара а дечун цхьанакепара мах хадор; девне ца дерзош, Ӏоттаме дерш дӀадерзор, ларамца тӀеэцар кхечу къомах волчун амалехъ дерг;
 -базови предметийн кхетамаш, кхечу предметащца боьзна кхетамаш а караберзор, шен предметца уьш буозар.

Литературни ешар 1 амочаьргахь хила деза предметаца доьзна долу жам1аш:

- къоман а, дуьненан а, культурийн хилам а, синъоьздангаллин мехаллаш, ламасташ лардаран а, кхид1а а д1акховдоран г1ирс санна литературех кхетар;
- ша-шен кхиарехь ешаран мах лакхара хиларх кхетар; виллина йоьшуш хила везаш хилар болу лаам шегахь кхиор; дуьненах а, къоман исторех а, культурех а болу кхетамаш кхиор; юьхьанцара г1иллакх-оьздангалла кхиорехь литературо д1алоцу мет-тиг къасто а, дика а, вуо а х1ун ду хууш хилар;
- х1унда еша еза бохучух кхеташ хилар, цу декъехь тайп-тайпанчу ешарх пайда эцар;
- дешаран а, 1илманан кхетаме, исбаьхьаллин тексташ ладог1арца т1еэца а, кхеташ еша а, цхьанатайпана царах кхета а хууш хилар; стихотворенин кепехь йолу тексташ къастош ешаран юьхьанцара хаарш карадерзор;
- прозаически исбаьхьаллин произведенеш юхасхьайийца а, церан чулацамах долчу хаттаршна жопаш дала а, ешначу деша-ран, 1илманан кхетаме, исбаьхьаллин текстийн бахьанин-т1аьхьалонийн з1енаш къасто а хаар карадерзор;
- меттан бакъонаш а ларъеш, йозанехь а, барта а доцца дийцарш х1итто хаар карадерзор;
- хьайца къамел деш волчуьнга а ладог1а а, цо дуьйцучуьнца реза вацахь а, делил далорца айхьа бохург т1еч1аг1дан а, г1иллакхехь вистхила а, диалог д1аяхьа а хаар карадерзор;
- исбаьхьаллин текстийн башхаллийн дуьхе а кхуьуш, дешаран, 1илманан, исбаьхьаллин тексташ вовшех къасто хаар;
- ешначу исбаьхьаллин, 1илманан, дешаран текстийн теманах, коьртачу маь1нах кхеташ хилар; исбаьхьаллин текстехь балий-на меттан исбаьхьаллин г1ирсаш ган а, яздархочо мича 1алашонца уьш юкьа балийна а хаар;
- ша ешначу исбаьхьаллин произведенин мах хадо а, цунах лаьцна шена хетарг ала а хаар;
- ешначу текстехь йолу синъоьздангаллин мехаллаш йовзийта а, уьш шегахь кхио а хаар;
- оьрсийн а, нохчийн а исбаьхьаллин произведенийн персонажаш (дакъалацархой) вовшашца буста а, церан амалехь, г1уллакхашкахь цхьаьна дог1ург схьа а лохуш, царна харакатеристика яла а, цаьрга шен болу хьежам гайта а хаар;
- шена хаза хета книга шенна схьахаржа а, т1ебузучу хаамийн справочни хьостанех пайда эца а хаар.

Нохчийн литературан урокийн темин хьесап
1-чу классана лерина йолу

П/н №	Разделан цIе. Тема	Сахьт	Галашонаш
I чийрик – 16 с.			
Кечамбаран (абатал хьалхара) мур			
1.	Гамийнарг карладаккхар	1	Хьалхарчу классехь вайна еша а, язъян а Гемина. Ткъа хIинца Гамийнарг карла а доккхуш, вайн хаарш кхидIа а шордийр ду вай.
2.	Гамийнарг карладаккхар	1	
3.	Мукъаза зевне аз (I), элп I .	1	Мукъаза зевне аз (I) довзийтар, элп Ий довзийтар. Элп I дешан юьххьехь, чаккхенгахь, юккъехь деша Iамор.
4.	Мукъаза зевне аз (I), элп I .	1	
5.	Элп «Ь»	1	Элп Ъ довзийтар. Элп Ъ дешан чаккхенгахь, юккъехь деша Iамор.
6.	Тест№1	1	
7.	Элп «Ъ»	1	Элп Ъ девзар ду берашна. Нийса а , кхеташ а элп Ъ юкъадогIу дешнаш деша Iемар ду.Берашна девзар ду цо лелош долу ши гIуллакх
8.	Мукъаза къора аз (ХЬ), элп ХЬхь	1	Мукъаза къора аз (ХЬ) довзийтар, элп ХЬхь довзийтар. Элп

9.	Мукъаза къора аз (Хь), элп Хьхь	1	Хь,хь дешан юьххьехь, чаккхенгахь, юккьехь деша 1амор.
10.	Мукъаза къора аз (Кх), элп Кхкх.	1	Мукъаза къора аз (КХ) довзийтар, элп Кхкх довзийтар. Элп Кх,кх дешан юьххьехь, чаккхенгахь, юккьехь деша 1амор.
11.	Мукъаза къора аз (Кх), элп Кхкх.	1	
12.	Мукъаза къора аз (Къ), элп Къкъ	1	Мукъаза къора аз (КЪ) довзийтар, элп Къкъ довзийтар. ЭлпКъ,къ дешан юьххьехь, чаккхенгахь, юккьехь деша 1амор.
13.	Мукъаза къора аз (Къ), элп Къкъ		
14.	Мукъаза зевне аз (Г), элп Гг	1	Мукъаза зевне аз (Г) довзийтар, элп Гг довзийтар. Элп Гг дешан юьххьехь, чаккхенгахь, юккьехь деша 1амор.
15.	Мукъаза зевне аз (Г), элп Гг	1	Мукъаза зевне аз (Г) довзийтар, элп Гг довзийтар. Элп Гг дешан юьххьехь, чаккхенгахь, юккьехь деша 1амор.
I I- чийрик 16 сахьт			
16.	Мукъаза зевне аз (Г1), элп Г1г1	1	Мукъаза зевне аз (Г1) довзийтар, элп Г1г1 довзийтар. Элп Г1г1 дешан юьххьехь, чаккхенгахь, юккьехь деша 1амор.
17.	Мукъаза зевне аз (Г1), элп Г1г1	1	
18.	Мукъа аз (Аь), элп Аь аь	1	Мукъа аз (АЬ), элп Аьаь довзийтар. Элп Аьаь дешан юьххьехь, юккьехь, чаккхенгахь деша 1амор.
19.	Мукъа аз (Аь), элп Аь аь	1	
20.	Мукъа аз (Оь), элп Оь оь	1	Мукъа аз (ОЬ), элп Оьоь довзийтар. Элп Оьоь дешан юьххьехь, юккьехь, чаккхенгахь деша 1амор.
21.	Мукъа аз (Оь), элп Оь оь	1	
22.	Мукъа аз (Уь), элп Уь уь	1	Мукъа аз (УЬ), элп Уьуь довзийтар. Элп Уьуь дешан юьххьехь,

23.	Мукъа аз (УЪ), элп УЪ уь	1	юккъехь, чаккхенгахь деша 1амор.
24.	Мукъаза къора аз (Ч), элп Чч	1	Мукъаза къора аз (Ч) а , элп Чч довзийтар. Элп Чч дешан юьххьехь, чаккхенгахь, юккъехь деша 1амор.
25.	Мукъаза къора аз (Ч), элп Чч	1	
26.	Мукъаза къора аз (Ч1), элп Ч1ч1	1	Мукъаза къора аз (Ч1) довзийтар, элп Ч1ч1 довзийтар. Элп Ч1ч1 дешан юьххьехь деша 1амор.
27.	Мукъаза къора аз (Ч1), элп Ч1ч1	1	
28.	Мукъаза къора аз (Т1), элп Т1т1	1	Мукъаза къора аз (Т1) довзийтар, элп Т1т1 довзийтар. Элп Къкъ дешан юьххьехь деша 1амор.
29.	Мукъаза къора аз (Т1), элп Т1т1	1	
30.	Мукъаза зевне аз (Ж), элп Жж	1	Мукъаза зевне аз (Ж) довзийтар, элп Жж довзийтар. Элп Жж дешан юьххьехь, чаккхенгахь, юккъехь деша 1амор.
31.	Мукъаза зевне аз (Ж), элп Жж	1	
III- чийрик 18 сахьт			
32.	Мукъаза къора аз (X1), элп X1x1	1	Мукъаза къора аз (X1) , элп X1x1 довзийтар. Элп X1x1 дешан юьххьехь, юккъехь , чаккхенгахь деша 1амор.
33.	Мукъаза къора аз (X1), элп X1x1	1	
34.	Мукъаза къора аз (K1), элп K1k1	1	Мукъаза къора аз (K1) , элп K1k1 довзийтар. Элп K1k1 дешан юьххьехь деша 1амор.
35.	Мукъаза къора аз (K1), элп K1k1	1	

36.	Мукъа элп Юю , абзнаш (Й), (У)	1	Мукъа элп Юю довзийтар ,до шиъ аз билгалдар дIакхачор (Й), (У). Элп Юю дешан юьххьехь, юккъехь, чаккхенгахь деша Iамор.
37.	Мукъа элп ЮьЮь , абзнаш (Й), (Уь)	1	Мукъа элп ЮьЮь довзийтар ,до шиъ аз билгалдар дIакхачор (Й), (Уь). Элп ЮьЮь дешан юьххьехь, юккъехь, чаккхенгахь деша Iамор.
38.	Мукъа элп Яя , абзнаш (Й), (А)	1	мукъа элп Яя довзийтар ,до шиъ аз билгалдар дIакхачор (Й), (А). Элп Яя дешан юьххьехь, юккъехь, чаккхенгахь деша Iамор.
39.	Мукъа элп Яьяь , абзнаш (Й), (Аь)	1	Мукъа элп Яьяь довзийтар ,до шиъ аз билгалдар дIакхачор (Й), (Аь). Элп Яьяь дешан юьххьехь, юккъехь, чаккхенгахь деша Iамор.
40.	Мукъаза къора аз (ЦI), элп ЦIцI	1	Мукъаза къора аз (ЦI) довзийтар, элп ЦIцI довзийтар. Элп ЦIцI дешан юьххьехь , юккъехь деша Iамор.
41.	Мукъаза къора аз (ПI), элп ПIпI	1	Мукъаза къора аз (ПI) довзийтар, элп ПIпI довзийтар. Элп ПIпI дешан юьххьехь , юккъехь деша Iамор.
42.	Мукъаза къора аз (ПI), элп ПIпI	1	
43.	Мукъаза къора аз (Ф), элп Фф	1	Мукъаза къора аз (Ф) довзийтар, элп Фф довзийтар. Элп Фф дешан юьххьехь, чаккхенгахь, юккъехь деша Iамор.
44.	Мукъаза къора аз (Ф), элп Фф	1	
45.	Мукъа элп Ёё , абзнаш (Й), (О)	1	Мукъа элп Яя довзийтар ,до шиъ аз билгалдар дIакхачор (Й), (О). Элп Ёё дешан юьххьехь, юккъехь, чаккхенгахь деша Iамор.
46.	Мукъаза къора аз (Щ), элп Щщ	1	Мукъаза къора аз (Щ) довзийтар, элп Щщ довзийтар. Элп Щщ дешан юьххьехь, чаккхенгахь, юккъехь деша Iамор.
47.	Мукъа къора аз (ы), элп ы	1	Мукъа аз (ы) девзар ду берашна, элп ы девзар ду. Нийса а , кхеташ а элп ы юкъадогIу дешнаш деша Iемар ду.

48.	Дикачу адаман г1уллакхаш	1	Берашна шаьш нохчийн къомах схьабевлла, к1оргера бух а болуш къам а долуш шаьш хилар хайитар. Берашна шаьш бусалба хилар хайитар. Бусалба нехан г1иллакхаш довзийтар.
49.	Деза дешнаш	1	Берашна шаьш нохчийн къомах схьабевлла, к1оргера бух а болуш къам а долуш шаьш хилар хайитар. Берашна шаьш бусалба хилар хайитар. Бусалба нехан г1иллакхаш довзийтар.
50.	Дийца, муьлхачу басахь хуьлу х1уманаш	1	Берашна шаьш нохчийн къомах схьабевлла, к1оргера бух а болуш къам а долуш шаьш хилар хайитар. Берашна шаьш бусалба хилар хайитар. Бусалба нехан г1иллакхаш довзийтар.
51.	Вайн Даймохк	1	берашна шаьш нохчийн къомах схьабевлла, к1оргера бух а болуш къам а долуш шаьш хилар хайитар. Берашна шаьш бусалба хилар хайитар. Бусалба нехан г1иллакхаш довзийтар.
I V- чийрик 16 сахьт			
52.	Соблжа – Г1ала	1	Берашна нохчийн турпалхой бовзийтар.Церан корматаллаш йовзийтар.
53.	Вайн яздархой	1	Берашна нохчийн яздархо Саь1ид Бадуев вовзийтар. Цуьнан байт: «Вайн беш» йовзийтар. Нийса а , шера а еша 1амор.
54.	«Доттаг1алла».	1	берашна оьрсийн яздархо Лев Николаевич Толстой вовзийтар. Дийцарш: «Доттаг1алла», довзийтар. Нийса а, шера а еша 1амор.
55.	Ж. Махмаев «Къоман хазна»	1	Берашна нохчийн яздархо Жамалди Махмаев вовзийтар. Цуьнан байташ: «Къоман хазна», «Дей, буьйсий», «Дайна де», «Бераш вайн хинйолу т1аьхье ю», «Дуьло, бераш, делий вай. йовзийтар. Нийса а, шера а еша 1амор.
56.	Ж. Махмаев «Къоман хазна»	1	
57.	Дей, буьйсий.	1	
58.	Дайна де.	1	
59.	Бераш вайн хинйолу т1аьхье ю.	1	

60.	Ж. Махмаев. Дуьло, бераш, делий вай.	1	
61.	Тест № 2	1	
62.	1.- Хь. Хатуев. «Зингат»	1	Берашнаохчийн яздархо 1абдул- ХьамидХатуеввовзийтар. Цуьнан байт: «Зингат» йовзийтар. Нийса а, шера а еша 1амор.
63.	1.Демеев «Малонче»	1	Берашна яздархочуьн 1. Демеевн «Зингат» ц1е йолу байт йовзийтар.Нийсаа, шерааеша 1амор.
64.	С. Эдилов «Г1ан»	1	Берашна яздархочуьн С. Эдиловн «Г1ан» ц1е йолу байт йовзийтар. Нийса а, шера а еша 1амор.
65.	Беркат.	1	Берашна «Беркат» ц1е йолу дийцар довзийтар.Нийса а, шера а еша 1амор.
66.	1амийнарг т1еч1аг1дар	1	
	Дерриге	66	

Дешаран урокийн темин хьесап

(1 класс)

Уро кан №	Урокан тема. Чулацам	Сахьт	Терахь		Примечани
			План	Факт	
I чийрик (16 с.)					
1.	Гамийнарг карладакхар	1			
2.	Гамийнарг карладакхар	1			
3.	Мукъаза зевне аз (1), элп II .	1			
4.	Мукъаза зевне аз (1), элп II .	1			
5.	Тест №1	1			
6.	Элп «Ь»	1			
7.	Элп «Ь»	1			
8.	Мукъаза къора аз (Хь), элп Хьхь	1			
9.	Мукъаза къора аз (Хь), элп Хьхь	1			
10.	Мукъаза къора аз (Кх), элп Кхкх	1			
11.	Мукъаза къора аз (Кх), элп Кхкх	1			
12.	Мукъаза къора аз (Кь), элп Кькь	1			
13.	Мукъаза къора аз (Кь), элп Кькь	1			
14.	Мукъаза зевне аз (Г), элп Гг	1			
15.	Мукъаза зевне аз (Г), элп Гг	1			

I I- чийрик 16 сахът				
16.	Мукъаза зевне аз (Г1), элп Г1г1	1		
17.	Мукъаза зевне аз (Г1), элп Г1г1	1		
18.	Мукъа аз (Аь), элп Аь аь	1		
19.	Мукъа аз (Аь), элп Аь аь	1		
20.	Мукъа аз (Оь), элп Оь оь	1		
21.	Мукъа аз (Оь), элп Оь оь	1		
22.	Мукъа аз (Уь), элп Уь уь	1		
23.	Мукъа аз (Уь), элп Уь уь	1		
24.	Мукъаза къора аз (Ч), элп Чч	1		
25.	Мукъаза къора аз (Ч), элп Чч	1		
26.	Мукъаза къора аз (Ч1), элп Ч1ч1	1		
27.	Мукъаза къора аз (Ч1), элп Ч1ч1	1		
28.	Мукъаза къора аз (Т1), элп Т1т1	1		
29.	Мукъаза къора аз (Т1), элп Т1т1	1		
30.	Мукъаза зевне аз (Ж), элп Жж	1		
31.	Мукъаза зевне аз (Ж), элп Жж	1		
32.	Мукъаза къора аз (Х1), элп Х1х1	1		
I I I- чийрик 18 сахът				
33.	Мукъаза къора аз (Х1), элп Х1х1	1		
34.	Мукъаза къора аз (К1), элп К1к1	1		
35.	Мукъаза къора аз (К1), элп К1к1	1		

36.	Мукъа элп Юю , азнаш (Й), (У)	1			
37.	Мукъа элп Юбюб , азнаш (Й), (Уь)	1			
38.	Мукъа элп Яя , азнаш (Й), (А)	1			
39.	Мукъа элп Ябяь , азнаш (Й), (Аь)	1			
40.	Мукъаза къора аз (Ц1), элп Ц1ц1	1			
41.	Мукъаза къора аз (П1), элп П1п1	1			
42.	Мукъаза къора аз (П1), элп П1п1	1			
43.	Мукъаза къора аз (Ф), элп Фф	1			
44.	Мукъаза къора аз (Ф), элп Фф	1			
45.	Мукъа элп Ёё , азнаш (Й), (О)	1			
46.	Мукъаза къора аз (Щ), элп Щщ	1			
47.	Мукъа къора аз (ы), элп ы	1			
48.	Дикачу адаман г1уллакхаш	1			
49.	Деза дешнаш	1			
50.	Дийца, муьлхачу басахь хуьлу х1уманаш	1			
I V- чийрик-16 сахьт					
51.	Вайн Даймохк	1			
52.	Соблжа – Г1ала	1			
53.	Вайн яздархой	1			
54.	Л. Толстой « Доттаг1алла».	1			
55.	Ж. Махмаев « Къоман хазна»	1			
56.	Ж. Махмаев « Къоман хазна»	1			

57.	Дей, буйсий.	1			
58.	Дайна де.	1			
59.	Бераш вайн хинйолу т1аьхье ю.	1			
60.	Ж. Махмаев. Дуьло, бераш, делий вай.	1			
61.	Тест №2	1			
62.	1.- Хь. Хатуев. «Зингат»	1			
63.	1.Демеев «Малонче»	1			
64.	С. Эдилов «Г1ан»	1			
65.	Беркат.	1			
66.	1амийнарг т1еч1аг1дар	1			
67.	1амийнарг т1еч1аг1дар	1			
	Дерриге	67			

УМК: «Школа России»

Класс	Автор
1 класс	Э.Х.Солтаханов,И.Э.Солтаханов. Дешаран книжка. «Грозненский рабочий»,

